

Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради

Кафедра «Технології медичної діагностики та лікування.
Громадське здоров'я»

Силабус
освітньої компоненти
«Профілактика в системі громадського здоров'я»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я»
Освітньо-професійна програма: «Громадське здоров'я»
Вид освітньої компоненти: вибіркова
Мова викладання: державна
Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
«Технології медичної діагностики та
лікування. Громадське здоров'я»
Протокол № 1 від «25» серпня 2022 року
Завідувач кафедри д.п.н., професор
Заблоцька О.С.

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітньої компоненти	«Профілактика в системі громадського здоров'я»
Викладач	Киричук Іван Миколайович, к.мед.н. кафедри
Профайл викладача	Лінк на профайл викладача (посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)
Контактний телефон	+380674105877
E-mail:	i_kirichuk@ukr.net
Сторінка освітньої компоненти	в системі інтранет
Консультації	Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber +380674105877), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30

1. Назва освітньої компоненти

«Профілактика в системі громадського здоров'я»

2. Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	10
Практичні заняття	12
Самостійна робота	68

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс	Семестр	Спеціальність	К-ть кредитів/ годин	К-ть змістовних модулів	Вид контролю	Нормативна / вибіркова
2022	1	1	229 «Громадське здоров'я»	3/90	1	ПМК	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

- ґрунтується на попередньо вивчених ОК: «Екологія людини», «Організація охорони здоров'я», «Громадське здоров'я. Вступ»;
- інтегрується з такими ОК: «Епідеміологія неінфекційних та інфекційних хвороб, розладів психіки», «Геріатрія», «Біостатистика» «Політика, етика, управління та лідерство в системі громадського здоров'я» «Моніторинг та оцінка в системі громадського здоров'я».
- закладає фундамент для подальшого засвоєння студентами знань та умінь з циклу ОК професійної і практичної підготовки магістра.

5. Мета й завдання освітньої компоненти

Мета підготовка фахівців спеціальності 229 «Громадське здоров'я» за освітнім ступенем магістра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньою програмою підготовки, ознайомлення з базовими поняттями

профілактики в системі громадського здоров'я, формування здатності застосовувати набуті знання, уміння та навички з дисципліни для проведення науково -практичних досліджень в сфері громадського здоров'я, визначення екологічних, соціально-економічних та медичних детермінант здоров'я; організації і проведення профілактичних заходів; формування у населення здорового способу життя та відповідального ставлення до особистого здоров'я; створення умов та забезпечення міжсекторальної взаємодії в інтересах здоров'я населення.

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки магістра дана ОК забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей.

Загальні:

- Здатність доабстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями..
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність розробляти та управляти проектами.
- Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові):

- Здатність оцінювати, інтерпретувати, порівнювати та прогнозувати основні показники громадського здоров'я .
- Здатність визначати пріоритети і проводити оцінку потреб сфери громадського здоров'я у конкретній ситуації.
- Здатність розробляти варіанти стратегій, політик та визначати окремі інтервенції, спрямовані на збереження та зміцнення здоров'я населення, та оцінювати їх ефективність.
- Здатність аналізувати вплив різних детермінант на здоров'я населення та обґрунтовувати відповідні заходи з їх попередження.
- Здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації в сфері громадського здоров'я.
- Здатність створювати команду для діяльності у сфері громадського здоров'я і забезпечувати її ефективну роботу.
- Здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію
- Здатність розробляти заходи з адвокації, комунікації та соціальної мобілізації у сфері громадського здоров'я.
- Здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні.

- Здатність застосовувати різні методики, стратегії та моделі викладання громадського здоров'я.
- Здатність застосовувати наукові підходи щодо планування дизайну досліджень, збору даних, розповсюдження та використання результатів наукових досліджень у сфері громадського здоров'я.
- Здатність здійснювати, презентувати, організовувати наукові дослідження та обирати для цього відповідні дизайни досліджень.
- Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі громадського здоров'я.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення ОК:

- оцінювати основні демографічні та епідеміологічні показники, значення і тенденції зміни основних детермінант, що чинять вплив на здоров'я у розрізі різних груп населення в Україні, Європейському регіоні та світі, застосовувати основні поняття та концепції епідеміології та статистики при плануванні, проведенні та інтерпретації результатів досліджень;
- визначати пріоритети та оцінювати потреби сфери громадського здоров'я, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні висновки та стратегії, які спрямовані на покращення галузі охорони здоров'я;
- організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу;
- формулювати висновки, розробляти прогнози та проводити аналіз впливу детермінант на здоров'я населення (соціальні, економічні, індивідуальні, навколишнього середовища), визначати потреби різних груп населення щодо здоров'я, базуючись на інформації отриманій із систем епідеміологічного нагляду;
- ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення;
- визначати та застосовувати доцільні заходи і методи попередження і контролю фізичних, хімічних, біологічних, радіаційних та ядерних загроз для здоров'я і безпеки населення;
- оцінювати ризики та планувати відповідні дії у випадках надзвичайних ситуацій в сфері громадського здоров'я;
- ідентифікувати, аналізувати ризики, пов'язані з впливом на здоров'я населення детермінант навколишнього середовища (фізичних, радіаційних, хімічних, біологічних та виробничих) та організовувати відповідні заходи, спрямовані на захист здоров'я населення;
- оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення;
- розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці;
- розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації;
- розробляти та впроваджувати систему моніторингу і оцінки ефективності інтервенцій, профілактичних та діагностичних або скринінгових програм та політик в громадському здоров'ї;
- здійснювати аналіз ефективності розроблених процедур, інтервенцій, стратегій та політик в сфері громадського здоров'я;
- розробляти та впроваджувати, засновані на доказах стратегії, політики та інтервенції громадського здоров'я із залученням зацікавлених

сторін на основі міжсекторального підходу.

- здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я;
- виконувати управлінські функції в закладах громадського здоров'я та організувати надання якісних послуг у сфері громадського здоров'я;
- здійснювати адвокацію, комунікацію та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я, підтримувати лідерство та залучати і посилювати спільноти з метою збереження і зміцнення здоров'я населення;
- критично оцінювати результати наукових досліджень та здійснювати пошук потрібної наукової інформації у сфері громадського здоров'я, аналізувати інформацію, здійснювати дослідження, формулювати за його результатами висновки та рекомендації щодо їх впровадження;
- визначати та аргументувати перспективні напрямки власної наукової роботи;
- презентувати результати власних досліджень у формі доповідей, презентацій та наукових публікацій державною та англійською мовами.

8. Методична картка освітньої компоненти

Лекції:

Модуль 1
1. Поняття «профілактика», її види: первинна, вторинна, третинна. Санітарно-гігієнічне виховання як складова частина профілактики в громадському здоров'ї.
2. Політика і стратегія ВООЗ до профілактики в системі громадського здоров'я. Нормативно-правові та організаційні основи профілактики в Україні. Міжсекторальне співробітництво. Цільові профілактичні програми.
3. Профілактика соціально небезпечних інфекцій: СНІДу, туберкульозу, інфекцій що передаються статевим шляхом, вірусних гепатитів.
4. Профілактика соціально значимих неінфекційних захворювань: хвороб системи кровообігу, онкологічних захворювань, цукрового діабету, обструктивних хвороб органів дихання.
5. Профілактика розладів психіки, поведінки та самогубств.

Практичні заняття:

Модуль 1
1. Поняття «профілактика», її види, застосування в системі громадського здоров'я. Політика та стратегії ВООЗ до профілактики. Міжсекторальне співробітництво. Цільові профілактичні програми в системі громадського здоров'я.
2. Формування у населення здорового способу життя як основи профілактики та відповідального ставлення до особистого здоров'я. Профілактика соціально небезпечних інфекційних та соціально значимих неінфекційних захворювань.
3. ПМК

Самостійна робота:

Модуль 1
1. Еволюція розвитку профілактичного напрямку в охороні здоров'я, актуальність профілактики для громадського здоров'я
2. Профілактика її види та рівні.
3. Вертикальні та горизонтальні профілактичні програми.
4. Санітарно-гігієнічне виховання важливий аспект профілактики в громадському здоров'ї.
5. Міжсекторальна взаємодія в системі громадського здоров'я.
6. Цільові профілактичні програми в системі громадського здоров'я.
7. Нормативно-правові та організаційні основи профілактики захворювань в Україні.
8. Валеологія як практика забезпечення громадського здоров'я.
9. Особливості організації профілактичних та оздоровчих заходів для дітей в умовах загальноосвітніх навчальних закладів.
10. Послуги громадського здоров'я з укріплення здоров'я всього населення або для груп з підвищеним ризиком негативних наслідків для здоров'я.
11. Фактори, що визначають здоров'я людини.
12. Формування у населення складових здорового способу життя

13. Формування у населення відповідального ставлення до власного здоров'я.
14. Профілактика ВІЛ-інфекції.
15. Профілактика туберкульозу.
16. Профілактика інфекцій що передаються статевим шляхом.
17. Профілактика вірусних гепатитів.
18. Профілактика цукрового діабету.
19. Профілактика онкологічних захворювань в Україні.
20. Профілактика захворювань системи кровообігу в Україні.
21. Профілактика обструктивних хвороб органів дихання.
22. Профілактики розладів психіки та поведінки, самогубств.
23. Скринінгові програми раннього виявлення захворювань.
24. Основні підходи до реалізації превентивної освіти через предмет «Основи здоров'я».
25. Реалізація профілактичних програм на рівні держави, регіону, окремих цільових груп населення в Україні.

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за освітньою діяльністю ЗВО, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь ЗВО (поточний і підсумковий) з ОК «Профілактика в системі громадського здоров'я» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу. Рейтинг ЗВО із засвоєння ОК визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з ОК, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і ЗВО на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – ЗВО дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «добре» – ЗВО володіє знаннями

матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «задовільно» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індивідуально або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної ОК є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної ОК, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) 40 балів.

**Розподіл балів, що отримують здобувачі вищої освіти при вивченні освітньої компоненти
«Профілактика в системі громадського здоров'я»**

Поточне тестування та самостійна робота		ІДР С	ПМК (підсумковий модульний контроль)	Сума (залік)
T1	T2			
25	25			
60				

Оцінювання здобувача вищої освіти відбувається згідно положення «Положення про організацію освітнього процесу»

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг ЗВОа, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

10. Політика освітньої компоненти

Політика щодо академічної доброчесності.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (недопущення академічного плагіату, списування, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, заборона використання додаткових джерел інформації, інтернет ресурсів без вказівки на джерело, використане під час виконання завдання тощо). З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та здобувачів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради». За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті ЖОР». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку інституту та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин ЗВО інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання здобувача освіти Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням освітньої компоненти визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами вищої освіти ЖМІ ЖОР» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_apel_rezult.pdf. Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу начальнику навчально-методичного відділу інституту, реєструється в загальному відділі і передається проректору з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання, з даної ОК детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У ЗВО визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності працівників і здобувачів освіти інституту, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних дій і пов'язаних із корупцією правопорушень. Рішенням Вченої ради затверджено: Антикорупційну програму <http://www.zhim.org.ua/images/info/antikorruption.pdf> , «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків», http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_komisiya_korupcii.pdf , План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону

України «Про запобігання корупції http://www.zhim.org.ua/images/info/plan_zahodiv_korupciya.pdf , яким передбачено проведення інститутом антикорупційних заходів під час здійснення своїх статутних завдань.

Для вирішення питань, пов'язаних із запобіганням будь-яких форм дискримінації, зокрема і за ознаками статі, в інституті діє «Телефон Довіри», (0412-46-19-62) звернувшись по якому, здобувачі освіти мають можливість отримати анонімну, екстрену, безкоштовну, кваліфіковану допомогу. Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатись здобувачі ЗВО, залишати там свої скарги чи пропозиції. Також у закладі розроблено План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій у Житомирському медичному інституті ЖОР https://www.zhim.org.ua/images/info/polozh_buling.pdf , «Положення про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_seks_domag.pdf , працює практичний психолог.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / В. Ф. Москаленко, О. П. Гульчій, Т. С. Грузева [та ін.]. – Вид. 3. – Вінниця : Нова Книга, 2018. — 560 с .
2. Глобальний план дій з профілактики неінфекційних захворювань і боротьби з ними на 2013-2020 роки, Європейське бюро ВООЗ, Женева, 2014
3. Національний план заходів щодо неінфекційних захворювань для досягнення глобальних цілей сталого розвитку, затверджений розпорядженням КМУ від 26 липня 2018 р. № 530-р.
4. Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1708-VII «Про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2014-2018 роки».
5. Роль міжсекторального управлінського підходу у формуванні системи громадського здоров'я в Україні, Н.Г. Гойда, В.М. Михальчук, В.В. Горачук, О.Л. Нестерець, Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика, м. Київ, ЗДОРОВ'Я НАЦІЇ. 2018. № 3 (44)
6. Міжсекторальна взаємодія в умовах превентивно-виховного середовища: навчально-методичний посібник / автори-упорядники В. І. Кириченко, О. О. Єжова. — Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2019. — с.18 - 29
7. Відповідальне ставлення до здоров'я: теорія та технології: Монографія / П.М.Гусак, Н.В.Зимівець, В.С.Петрович; [за ред. д-ра педагог. наук, проф. П.М. Гусака].— Луцьк: ВАТ „Волинська обласна друкарня”, 2019. – 219 с
8. Епідеміологія: підручник для студ. Вищих мед. навч. закладів / А. М. Андрейчин, З. П. Васишин, Н. О. Виноград ; за ред. І. П. Колеснікової. — Вінниця : Нова Книга, 2019. — 576 с.
9. Фещенко Ю.І., Мельник В.М., Турченко Л.В., Лірник С.В. Туберкульоз: організація діагностики, лікування, профілактики та контролю за смертністю [Виробниче видання] – К.: Здоров'я, 2020. – С.318 –340.
10. Внутрішні хвороби. Підручник, заснований на принципах доказової медицини 2018/19. Свінціцький А.С., Гаєвські П. Практична Медицина
11. Онкологія: підручник / Ю.В.Думанський, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчук, та ін.; за ред. Г.В. Бондаря Ю.В. А.І. Шевченко, І.Й. Галайчука. — 2-е вид. перероблене і допов.— К.: ВСВ «Медицина», 2019.- 520 с.

12. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1018-р)
13. Методологія оцінки профілактичних медичних засобів у діяльності сімейного лікаря: [метод. реком.] / за ред. Г. О. Слабкого. – К., 2011. – 38
14. Суїцидальна поведінка та її профілактика (огляд літератури) А. М. Бачериков, Е. Г. Матузок, Р. В. Лакинський, Т. В. Ткаченко. ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України» (м. Харків). Український вісник психоневрології – Том 20, вип. 2 (71) — 2019.
15. Скринінг у первинній допомозі, клінічна настанова заснована на доказах, Державний експертний центр МОЗ України, Національна академія післядипломної освіти ім. П.Л.Шупика, ВГО «Українська асоціація сімейної медицини», 2018
16. Порівняльний аналіз підходів до профілактики в Європі та Україні В.М. Лехан, Л.В. Крячкова, О.П. Максименко, М.І. Заярський, Е.В. Бродська, ДЗ «Дніпропетровська медична академія МОЗ України», «Україна. Здоров'я нації» 2018. № 3 (44)

Допоміжна:

1. Операційний посібник «Розробка і фінансування регіональних і місцевих програм громадського здоров'я», ЦГЗ МОЗ України
2. Основи громадського здоров'я: теорія і практика. Навчально-методичний посібник /За заг. ред. О.В.Безпалько. – Ужгород.: ВАТ «Патент». 2018 –322с.
3. Коцур Н. І., Товкун Л. П. Валеологія: підручник (у 2-х частинах). Частина І. Переяслав-Хмельницький (Київська обл.): Домбровська Я. М., 2019. 464 с.
4. Формування здорового способу життя молоді. Навчально-методичні рекомендації / Авт. колект. Т. Андріученко, О. Вакуленко, В. Волков, Н. Дзюба, В. Коляда, Н. Комарова, І. Пеша, Н. Тілікіна (кер. авт. колект. Т. Андріученко). - 2-ге вид. - К.: Бланк-Прес, 2019. - 120 с.
5. Психіатрія: Курс лекцій: Навч. посібник / В. С. Бітенський, П. І. Горячев, Е. В. Мельник та ін.; за ред. В. С. Бітенського. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2018. — 354 с.
6. Державна стратегія у сфері протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу, туберкульозу та вірусним гепатитам на період до 2030 року, схвалена розпорядженням КМУ від 27 листопада 2019 р. № 1415-р.
7. Епідеміологія: підручник для студ. Вищих мед. навч. закладів /А. М. Андрейчин, З. П. Василюшин, Н. О. Виноград ; за ред. І. П. Колеснікової. — Вінниця : Нова Книга, 2019. — 576 с.
8. ВІЛ – інфекція і СНІД: навч. посібник для лікарів, студ. Навч. закладів III – IV рівнів акред./ В.М.Запорожан, М.Л.Аряєв, Київ: «Здоров'я», 2020,— 634 с.
9. Фещенко Ю.І., Мельник В. М., Турченко Л. В., Лірник С. В.Туберкульоз: організація діагностики, лікування, профілактики та контролю за смертністю [Виробниче видання] – К.: Здоров'я, 2020. – С.318 –340.
10. Фещенко Ю.І. Контроль за туберкульозом в умовах адаптованої ДОТС-стратегії / Ю.І. Фещенко, В.М. Мельник. — К.: Медицина, 2018. С.439 – 460.
11. Фещенко Ю.І., Мельник В.М., Лірник А.В. Менеджмент у фтизіатрії. —К.: Здоров'я, 2018. С.347 –386 .

12. ВІЛ – інфекція і СНІД: навч. посібник для лікарів, студ. Навч. закладів III – IV рівнів акред./ В.М.Запорожан, М.Л.Аряєв, Київ: «Здоров'я», 2020,— 634 с.
13. Психіатрія: Курс лекцій: Навч. посібник / В. С. Бітенський, П. І. Горячев, Е. В. Мельник та ін.; за ред. В. С. Бітенського. — Одеса:Одес.держ. мед. ун-т, 2020. — 354 с.
14. Вірусні гепатити. Етіологія, епідеміологія, клініка, лікування, діагностика, профілактика : монографія / В.Г. Порохницький, В.С. Топольниць кий. – Київ : Кн. Плюс, 2020. – 480 с.
15. Гепатит. Профілактика, лікування, реабілітація: монографія/Б.Г.Скачко. – Київ:Медицина, 2018. -223 с.
16. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. «Профілактика серцево-судинних захворювань», затверджено наказом МОЗ 13.06.2016 № 564
17. Уніфікований клінічний протокол первинної та вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги. «Цукровий діабет 2 типу», затверджено наказом МОЗ 21 грудня 2012 року № 1118.
18. Уніфікований клінічний протокол первинної, екстреної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги. «Цукровий діабет 1 типу у молодих людей і дорослих»,затверджено наказом МОЗ України від 29 грудня 2014 № 1021.
19. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги та медичної реабілітації. «Хронічне обструктивне захворювання легені», затверджено наказом МОЗ України від 27 червня 2013 року № 555.

Викладач
(підпис)